

B.A. Semester - 6 (CBCS) Examination

May/June-2021 (NEW COURSE)

SAN P21 Sanskrit Language and Literature -2 (Core -21)

Time: 1:30 Hours

Marks: 42

Instructions:

1. Figures to the right indicate marks.
2. There are five questions in the question paper.
3. Answer any three of the following questions.

પ્રશ્ન.૧(અ) નીચેનામાંથી કોઈપણ બે શ્લોકનું ભાષાંતર કરો.

(૧૪)

Translate any two of the following.

૧. ઉત્પશ્યામિ દુતમપિ સઘે મત્પ્રિયાર્થં પિયાસાઃ
કાલક્ષેપં ફણુભસુરભો પર્વતે તે।
શુકલાપાડૈગ સજલનયનૈઃ સ્વાગતીકૃત્ય ફકઃ પાઙ્ગૈ
પ્રત્યુદ્યાતઃ કથમપિ ભવાન્ગન્તુમાંશુ વ્યવસ્યેતા ॥
૨. માર્ગ તાવચ્છુપુ કથયસ્ત્વત્રાયાનું રુયમ્
સંદેશ મે તદનુ જલદૃ જોષ્પસિ શ્રોત્રપેયમ્
ખિન્ન ખિન્ન શિખરિષુ પદં ન્યસ્ય ગન્તાસિ યત્ર
ક્ષીપઃ ક્ષીપઃ પરિલઘુ પયઃ સ્રોતસાં ચોપભુજ્યઃ ॥
૩. ગચ્છન્તીનારમણવસ્તિ પક્ષપત વજ્ર નકત
રુઅલોકે નરપતિવે સૂચિમેધૈસ્તમોભિઃ।
સૌહા મિન્યા કનકનિકષ્ણિગ્ધયા દર્શયોર્વી
તોયોત્સર્ગસ્તનિતમુખરો મા સ્મ ભૂર્વિવ્કવાસ્તાઃ ॥
૪. જાત વશે ભુવનં વિદિતે પુષ્કરાવર્તકાનાં
જાનામિ ત્વાં પ્રકૃતિ પુરુષં કામરૂપં મધીનઃ।
તેનાર્થિત્વં ત્વયિ વિધિવશાદર્દુરબન્ધુર્ગતોઽહં
યાચ્ચા મોઘા વરમધિગુણે નાધમે લબ્ધકામા ॥

પ્રશ્ન.૧(બ) પૂર્વાપર સંદર્ભ આપી સમજાવો (કોઈપણ બે)

Explain with reference to the context (Any two)

૧. પ્રાપ્તે મિશ્રે ભવતિ વિમુઃ કિં પુનર્યસ્તયૌત્વૈઃ।
૨. મન્દાયન્તે ન ખલુ સુહૃદ્ભિર્યુપેતાર્થકૃત્યાઃ।
૩. ચીતો વાયુઃ પરિણમયિતા કાનનોદુમ્બરાયામ્।
૪. કામાર્તા હિ પ્રકૃતિકૃપયાશ્વેતનાચેતેનેષુ।

પ્રશ્ન.૨ કાલિદાસના જીવન, સમય અને કવન વિશે વિસ્તૃત માહિતી આપો.

(૧૪)

Que.2 Write critical note in detail on life time and work of kalidas.

(14)

પ્રશ્ન.૩ નીચેનામાંથી કોઈપણ એક પર સંસ્કૃતમાં નીબંધ લખો.

(૧૪)

Que.3 Write an Essay in Sanskrit any one of the following.

(14)

૧. રાષ્ટ્રભાષા સંસ્કૃતમ્।
૨. યત્રનાર્યસ્તુ પૂજયન્તે।

પ્રશ્ન.૪ નીચેનામાંથી કોઈપણ બે છંદ ઉદાહરણ સાથે સમજાવો.

(૧૪)

Que.4 Explain any two meters from the following with example.

(14)

૧. અનુષ્ટુપ
૨. શિખરિપી
૩. પૃથ્વી
૪. મન્દાકાન્તા

પ્રશ્ન.૫(અ) નીચેનામાંથી કોઈપણ એક સંસ્કૃત ગદ્યખંડનો અનુવાદ કરો.

(૦૭)

Que.5(A) Translate any one of the following passages in to gujarati.

(07)

1. કશ્ચન મહારાજઃ આસીત્। તસ્ય રાજભવને કશ્ચને વાનરઃ આસીત્। સ વાનર મહારાજસ્ય વિશ્વાસપાત્રમ્ અનુસ્વરઃ। એકદા મહારાજઃ અન્તપુરે નિદ્રાં કુર્વન આસીત્। તદાસઃ વાનરઃ નિદ્રાણતસ્ય મહારાજસ્યે સમીપ ગત્વા વ્યજનેન બીજન કર્તુમ આરબ્ધવાં। અષાન્તરે મહારાજસ્ય વક્ષસ્થલે એક મક્ષીક ઉપવિસ્તા। વાનર વ્યજનેન તા દુરીકર્તું પુનઃ પુનઃ પ્રતભે કૃતવાન તથાપિ મક્ષિકા તતઃ દુર ન ગતા। તદા સઃ મૂર્ચ વાનરઃ તીક્ષ્ણં ધૃગ્ ગૃહિત્વા। તસ્યાઃ ઉપરી પ્રહારં કૃતવાન। મક્ષિકા ઉડ્ડીય તતઃ ગતા। ધૃગ્ પ્રહારેય મહારાજસ્યં મૃતુર્ભવત્।
2. અસ્તિ કસ્મિન્નિદેશે કરાલ કશરો નામી સિંહ પ્રતિવસતિ સ્મ। તસ્ય ચ ધૂસરકી નામ શહંગાલ સદૈવાનુયાયી પરિચારકો પ્રહારાઃ સજ્જાતાઃ। યને સ પદમૈકમપિ ચલિતું ન શકનોતિ। તસ્યાચલનાશ્ચ ધૂસરકઃ ક્ષુલ્લતામકણ્ઠા દૌર્બલિયં ગતઃ। અથાન્યસ્મિન્નહનિ ધૂસરકઃ તમેકોચત્ -સ્વામિન બલૂક્ષય। પીડિતેઽહં યથાત્યયમપિ ચલિતું ન શકનામી તત્કથં તે શુશ્રૂષાં કરોતિ? સિ હ આહ- ભો ગચ્છા વૈષા। વિલિત અન્વ યેનેમામ્વસ્યાં ગતિઽપિ વ્યાપોદયામિ। તદાકણ્યં શહંલોઽન્વેષયન કંચિત સમીપવર્તિન ગ્રામભાસા દિતવાન્।

પ્રશ્ન.૫(બ) નીચેનામાંથી કોઈપણ એક ગુજરાતીગદ્યખંડનો સંસ્કૃતમાં અનુવાદ કરો.

Translate of the any one passages in to Sanskrit.

૧. કેટલાક લોકો માને છે કે ભારતીય સંસ્કૃતિ સંપૂર્ણપણે ધાર્મિક અને આધ્યાત્મિક છે અને ભૌતિક જીવનનું તેમાં કોઈ મહત્વ નથી પરંતુ ખરેખર આવું નથી ભારતીય જીવનમાં ધાર્મિકતા અને આધ્યાત્મિકતાની સાથે ભૌતિકતાને પણ સમાન મહત્વ માપવામાં આવ્યું છે આપણા જીવનના શ્રેષ્ઠ અને આદર્શ એવા ચાર પુરુષાર્થ ધર્મ, અર્થ, કામ અને મોક્ષ આના સાક્ષી છે.
૧. Some people believe that the Indian culture is totally religious and spiritual and that there is no important place for material life. But really it is not so. In Indirect life material life is also spirituality our best and ideal four expedients of life right tautness. Wealth desire and salvation are a wines to this.
૨. એકવાર ભગવાન બુદ્ધ પોતાના શિષ્યો સાથે કોઈ એક નદીના કિનારે બેઠા હતા ત્યાં કોઈ એક સ્ત્રી રડતી વિલાપ કરતી આવી. તે ભગવાન બુદ્ધને પગે પડી. દયાળુ ભગવાન બુદ્ધે તેના મસ્તક ને સ્પર્શ કર્યો અને તેનાં વિલાપ નું કારણ પુછ્યું. તે સ્ત્રી બોલી "મારા નાનો બાળક વાડીમાં રમતો હતો એવામાં એક ઝેરી સાપ તેને કરડ્યો. અને તે મૃત્યુ પામ્યો. તે મારો એકનો એક પુત્ર છે તેના વગરનું જીવન મારા માટે અશક્ય છે લોકો કહે છે કે તમે અધભૂત શક્તિ ધરાવો છો, તો, મારા પુત્રને સજીવન કરવાની આપ કૃપા કરો".
2. Once upon a time Lord Buddha sat with disciples on the bank of a river. A women came there weeping and mourning she fell at the feet of Lord Buddha. Meraful Lord Buddha touched on her head and asked the reason. Of her mourning. that woman replied "my little Child played in the garden. At that time a poisonous Cobra Stag him and he breathed his last. He is my only son. My life without him is impossible people say that you have miraculous power. So kindly take pity on one and restore life to my son".
